

LÄNSSTYRELSEN
GÄVLEBORGS LÄN
Miljövårdsenheten
Anders Malmborg

BESLUT
1978-11-13
ändrat
1991-10-01
(ändringar förstreckade)

1(9)
11.121-2800-75
231-7229-91
80-210

AXMAR NATURRESERVAT

Beskrivning av reservatet

Län: Gävleborg

Kommuner: Gävle och Söderhamn

Fastigheter: del av Axmar 1:1, 2:2 och 6:3, Axmar bruk 1:1, Kusön 1:1 i Hamrånge socken, Granön 1:1, 2:1, 3:1, 4:1, 5:1 och 6:1 i Skogs socken.

Lägesbeskrivning: kustområde vid gränsen mellan Hälsingland och Gästrikland, 6768/1575.

Gränser: enligt redovisning på ärendet tillhörande karta, bilaga 1.

Areal: ca 4 500 ha, varav ca 950 ha landareal.

Markägare: Bergvik och Ala AB.

Naturvårdsförvaltare: Markägaren i samråd med länsstyrelsen.

Skärgården i gränsområdet mellan Gästrikland och Hälsingland är det enda större kustområde längs södra Bottenhavet, som är relativt opåverkat av miljöstörande verksamhet, bebyggelse och annan mänsklig aktivitet. Skärgårdslandskapet är ganska flackt med en lätt kuperad terräng och innehåller ett stort antal öar av växlande storlek - från 400 ha ned till minsta skär. Vegetationstyperna är synnerligen varierande med en - särskilt på de mindre öarna - vetenskapligt mycket värdefull utvecklingskedja till följd av den svagt lutande markytans uppstigande ur havet. Fågelbeståndet är både art- och individrikt. Området är tillräckligt stort för att tjäna som refugie för en växt- och djurvärld, som är ursprunglig här och som är representativ för södra Bottenhavskusten. De största öarna, de fria vattenytorna och vissa farleder har värde för det båtburna friluftslivet medan skärgården i övrigt är av mindre intresse till följd av det ringa vattendjupet och den rikliga förekomsten av stenar, block och grund.

Området har angivits vara av riksintesse för vetenskapligt kulturell naturvård och av regionalt intresse för friluftslivet.

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	FAX	POSTGIRO
801 70 GÄVLE	BORGMÄSTARPLAN GÄVLE	026-171000	026-624295	35191-6

Axmarskärgårdens naturvärden är så betydande att de bör skyddas och bevaras genom bildande av naturreservat med föreskrifter som förhindrar olämplig exploatering. Inom ramen för syftet kan en modifierad form av skogsbruk med hänsyn till naturvärdena bedrivas inom delar av reservatet. Rätten till jakt och fiske begränsas inte i annan mån än att jakt inte får upplåtas mot arrende.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822) förklarar länsstyrelsen det område, som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Reservatsföreskrifter

För att trygga syftet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen (1964:822, ändrad 1974:1025) samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla för området.

Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen om inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall - utanför tomt - förbud gälla att

1. uppföra ny byggnad eller ändra befintlig byggnad för att tillgodose ett väsentligen annat ändamål än det, vartill byggnaden tidigare varit använd,
2. utföra anläggning, bygga vägar och ledningar,
3. bedriva täktverksamhet, utföra schaktning, sprängning, fyllning eller andra arbetsföretag, som kan förändra områdets naturmiljö,
4. skada fast föremål eller ytbildning,
5. i kommersiellt hänseende utnyttja marken på sätt som väsentligen strider mot syftet med reservatet,
6. anordna upplag eller uppsätta stängsel,
7. i strid mot gällande skötselplan utföra avverkning, röjning eller skogsgödsling,
8. gödsla skogs- och myrmark eller nyttja kemiska bekämpningsmedel.

Länsstyrelsen kan jämlikt 12 § naturvårdslagen i särskilda fall medgiva undantag från ovan angivna föreskrifter för t ex anläggande av anordningar för reservatets och däri ingående fastighets skötsel och ändamålsenligt nyttjande. Utan särskilt tillstånd får dock utföras för skogbrukets behov nödvändiga.

anordningar såsom enklare körväg, rågångsmarkering, tillfällig uppställning av rastkojor, skyltning, anordnande av virkesupplag o d samt nyttjas eljest tillåtna bekämpningsmedel för plantor och virke. Snöskoter får begagnas för bevakningsändamål.

Dessutom gäller förbud att utan länsstyrelsens tillstånd

1. utföra arbetsföretag enligt punkt 1 ovan inom tomt,
2. ändra byggnads yttre, t ex tillbyggnad, ytbeklädnad, färg, fönster m m,
3. anordna upplag inom tomt.

Föreskrifter jämlikt 9 § naturvårdslagen om sakägares skyldighet att tåla visst intrång

Fastighetsägare och innehavare av särskilt rätt till marken är skyldiga att tåla att de åtgärder vidtas som framgår av till detta beslut fogad dispositions- och skötselplan, sid. 6.

Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. skada fast föremål och ytbildning,
2. göra åverkan på skogsbestånd, ris-, ört- eller markvegetationen,
3. framföra motordrivet fordon (undantag för vägen till Gammelbo)
4. framföra motorbåt med större hastighet än 7 knop inom 200 meter från land, ö eller skär - förbudet gäller inte för färd i prickad farled,
5. medföra hund som inte är kopplad,
6. medvetet störa djurlivet, t ex genom att uppehålla sig vid bo- och häckningsplatser,
7. under tiden 1 april - 30 september göra upp öppen eld annat än på särskilt anvisad plats - förbudet gäller inte inom tomt,
8. det är tillsvidare årligen under tiden 1 mars - 15 augusti, förbjudet att beträda Granskär eller att uppehålla sig inom vattenområdet inom 100 m från Granskärs stränder. Förbudsområdet framgår av kartan till beslutet. (Beslut 1980-01-25).

Dessa föreskrifter gäller inte markägare eller innehavare av särskild rätt vid utnyttjande av sin egendom eller särskilda rätt.

LÄNSSTYRELSEN
GÄVLEBORGS LÄN
Miljövårdsenheten

BESLUT
1978-11-13
ändrat
1991-10-01

4(9)
11.121-2800-75
231-7229-91
80-210

Bestämmelser om vård och förvaltning jämlikt 9 § naturvårdsförordningen

Reservatet skall skötas enligt bifogade dispositions- och skötselplan, som gäller intill dess ny plan överenskommes och fastställs.

Reservatet skall i naturvårdshänseende förvaltas av markägaren i samråd med länsstyrelsen.

Reservatet utmärkes genom naturvårdsförvaltarens försorg i enlighet med naturvårdsverkets anvisningar.

Besvär till jordbruksdepartementet, se bilaga 4.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Hans Hagnell jämte ledamöterna Sixten Bäckström, Arne Englund, Bengt Grenholm, Inga Johansson, Birger Olsson, Johan A Olsson, Martin Sandström, Gunnar Sigfridsson, C-G Sjölander, Håkan Stjernlöf och Stig Wigren.

I den slutliga handläggningen deltog även tf länsråd Göte Berggren, 1:e länsassessor Olle Carlbom, naturvårdsdirektör Lars Högberg, överlantmätare S-A Matsson, länsantikvarie Erik Nordin, länsarkitekt Ture Persson samt byrådirektör Anders Malmborg, föredragande.

Hans Hagnell
Hans Hagnell

Anders Malmborg
Anders Malmborg

SÄNDLISTA
Kopia till

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	FAX	POSTGIRO
801 70 GÄVLE	BORGMÄSTARPLAN GÄVLE	026-171000	026-624295	35191-6

LÄNSSTYRELSEN
GÄVLEBORGS LÄN
Miljövårdsenheten

BESLUT
1978-11-13
ändrat
1991-10-01

5(9)
11.121-2800-75
231-7229-91

-"-

Lantbruksnämnden
Skogsvårdsstyrelsen, 3 ex
Miljövårdsenheten, 10 ex
Planenheten
Fastighetsregistermyndigheten
Länsrätten
Kulturmiljöenheten
Länets författningssamling

POSTADRESS	BESÖKSADRESS	TELEFON	FAX	POSTGIRO
801 70 GÄVLE	BORGMÄSTARPLAN GÄVLE	026-171000	026-624295	35191-6

Dispositions- och skötselplan för Axmar naturreservat

Allmän beskrivning

1. Naturinventering utförd 1970-72 av Nordanstig - Nylén på uppdrag av länsstyrelsen.
2. Beslut av bildande av naturreservat 1978.

Plan för mark och vatten

1. Målsättning: att skydda och bevara en genuin skärgårdsnatur med stora zoologiska och botaniska värden.
2. Skötselprinciper
  - a. skogsbruk ska bedrivas med hänsyn till naturvärdena. Naturmiljöns variationsrikedom ska bevaras och en tilltalande landskapsbild eftersträvas. Avverkningssmetod och -tidpunkt väljes så att mark och vegetation i görligaste mån skonas från skador. Särskild hänsyn tas till att området är utsatt för hårda vindar med risk för stormfällning. En 100 meter bred stormfast zon lämnas mot havet.

Med hänsyn till skogsskötseln indelas reservatet i tre typområden (A, B och C).

Område A utgöres av ca 95 ha på Kusöns sydöstra del, av bestånd 4, 5 och 9 om sammanlagt ca 9,5 ha på Kusökalv, av samtliga övriga öar samt ett område vid Fissjan. Inom dessa områden får åtgärd endast vidtas på initiativ av länsstyrelsen, varvid markägaren i första hand ska erbjudas genomförandet.

Område B består av Kusön och Kusökalv utom ovan nämnda A-områden. Skogen ska här skötas med gallring och föryngring på små ytor genom blödning eller fröträd. För område B upprättad skogsskötselplan bifogas.

Område C utgöres av all skogsmark på fastlandet utom område A vid Fissjan söder om Axmar Bruk. Ett i stort sett normalt skogsbruk kan bedrivas med tillämpning av de allmänna principerna ovan. Hänsyn ska tas till de naturvetenskapliga värdena och hyggen över 5 ha undvikas.

- b. Ingrepp och åtgärder, som menligt påverkar områdets allmänna karaktär och naturmiljö får inte förekomma. En del tidigare öppethållna marker restaureras - främst på Kusön.

3. Åtgärdsprogram

- a. De gamla betesmarkerna söder om Fissjan återställs genom röjning samt hägnas och betas.
- b. De gamla slåttermarkerna vid fiskeläget på Kusön röjjes, hägnas och betas med får.
- c. I ungskogsbestånden på Kusökalv utföres skogsvårdande röjningar.
- d. Bevaknings- och personalstuga uppföres på Kusökalv i stället för den gamla stugan i Västerhamnen.

Plan för friluftsliv

1. Målsättning: att kanalisera och informera allmänheten samt utföra vissa anordningar för friluftslivet.
2. Åtgärdsprogram
  - a. utprickning av ytterligare farleder - från Axmar Bruk och Trollharen - där högre fart än 7 knop inom 200 meter från land, ö och skär tillåtes,
  - b. utprickning av grund vid lämpliga landstigningsplatser - främst vid Kusökalv,
  - c. anordningar för friluftsliv:
i Västerhamnen på Kusökalv: gapskjul med eldstad, stig till befintlig sopmaja,
i Österhamn: sopställ,
i Aldernäsviken: gapskjul med eldstad och sopställ
  - d. informationstavlor uppsättes vid: småbåtshamnarna i Axmar och Axmar bruk samt i Västerhamn,
  - e. reservatsskyltar uppsättes i första hand vid: informationstavlorna, Korshamn, Nyhamn, Tokharsundet, Aldernäsviken och Skogeldsviken på Kusön, Österhamn och Norrhamn på Kusökalv, Gåsholma, Sundsmar, Fissjan och vägskälet Järpön efter vägen mot Trollharen.

Skogsskötselplan för Axmar naturreservat

Avdelningsnumren hänför sig till översiktskarta för Kusön resp Kusökalv, bil. 2-3.

Kusön

- Avd. 1 Äldre gallringsskog, gallras genom låggallring 4-500 st/ha kvar.
- " 2 Mogen skog, kalavverkning, plantering med tall.
- " 3 Överståndare avverkas, röjning i ungskog ev komb röjning.
- " 4 Mogen skog, skärmställning av tall 80-100 st/ha.
- " 5 Äldre gallringsskog, gallras i huvudsak uppifrån, lämna kvar det som kan utvecklas. Vandringssstig går genom avdelningen.
- " 6 Mogen skog, kalavverkning, plantering med tall.
- " 7 Mogen skog, kalavverkning, plantering med tall.
- " 8 Mogen skog, skärmställning av tall 80-100 st/ha.
- " 9 Gallringsskog mest löv, gallring, delvis lös mark.
- " 10 Mogen skog, skärmställning av tall 80-100 st/ha.
- " 11 Mogen skog av gran, kalavverkning, plantering med tall.
- " 12 Olikåldrig blandskog, gallring i dalsänkorna och plockhuggning av äldre mogna träd på åspartierna. Delvis röjning.
- " 13 Äldre gallringsskog, hårt uttag av gran, tall låggallras.
- " 14 I huvudsak gallringsskog med överståndare och ungskog insprängda här och där, överståndare bort och i övrigt gallring. Delvis lös mark varför vinschtransport önskvärd.

- Avd. 15 Gallringsskog med 50 % löv, hård gallring i löv. Lös mark.
- Avd. 16 Olikåldrig skog, åsar med äldre skog skärmställ-
les med tall 80-110 st/ha, mindre delar av
gallringsskog särskilt vid inägorna gallras och
röjes. Skogseldsudden lämnas orörd och även en
skyddszon mot NO lämnas orörd.
- " 17 Mogen skog, skärmställning av tall möjlig, men
med hänsyn till avstånd till havet och att mar-
ken delvis är lös kan övervägas kalavverkning
med plantering huvudsakligen tall.

Kusökalv

- Avd. 1 Tät tallskog på bra mark, gallras i huvudsak
som låggallring.
- " 2 20-årig ungskog med stor lövinblandning,
varierande röjningsstyrka med tanke på följande
åtgärd.
- " 3 Gallringsskog i svår terräng, endast bottenröj-
ning.
- " 4+5 A-område lämnas orört.
- " 6 Mogen skog, skärmställning av tall 80-100
st/ha.
- " 7 Olikåldrig skog vid Västerhamnen och södra rem-
san, endast rensning på vissa delar. Inom områ-
det finns Sjömansgravarna.
- " 8 Mogen skog i huvudsak gran som på vissa delar
är torr. I kanterna lämnas all tall som kan va-
ra kvar.
- " 9 A-område lämnas orört.

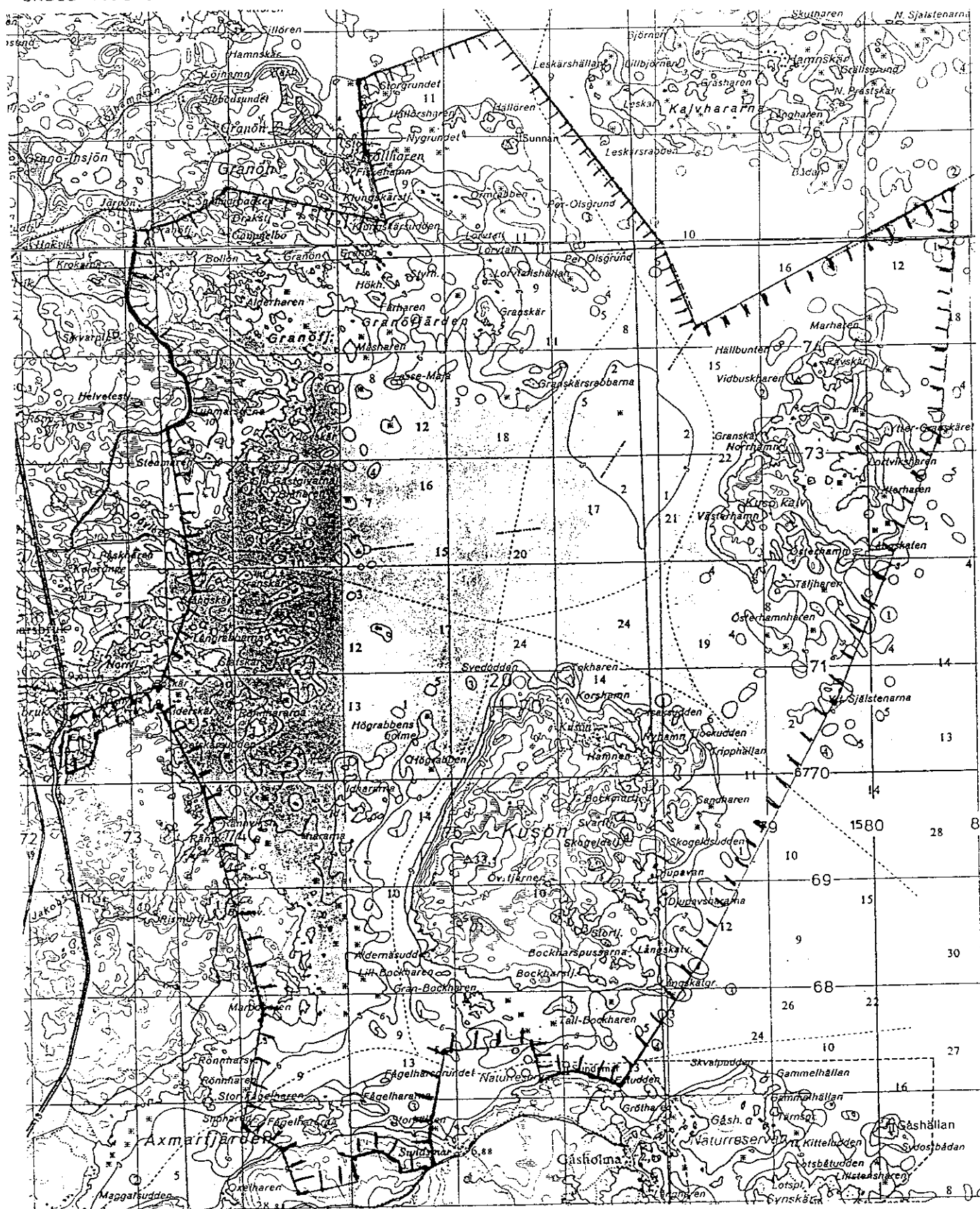
På översiktskartorna snedstreckade områden lämnas orör-
da.

1976-12-20

1991-06-25

Karta över Axmar naturreservat i Gävle och Söderhamns kommuner

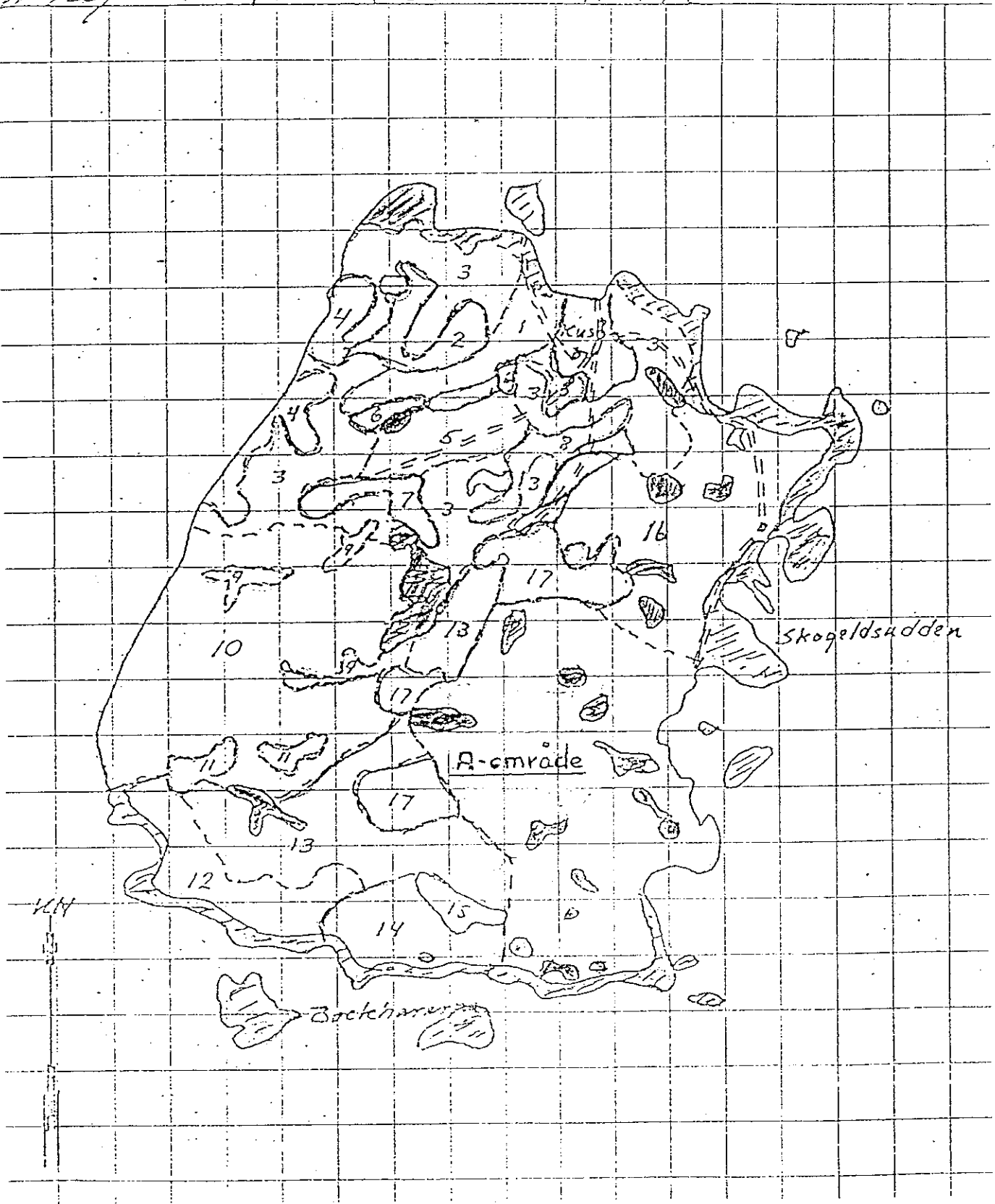
Skala 1:50 000

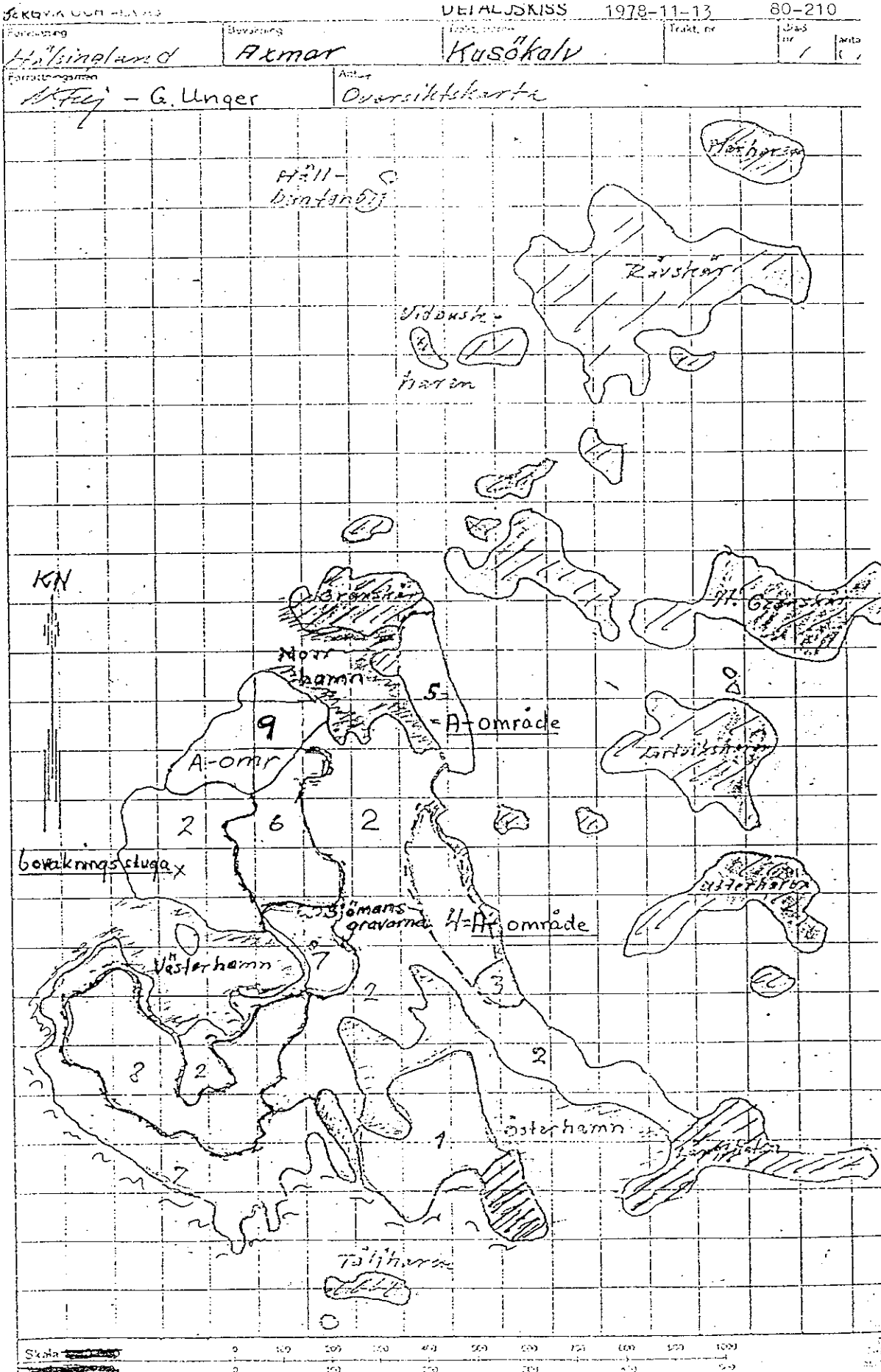
BERGVIK OCH ALA AB

DETALJSKISS

Förvaltning <i>Hälsingland</i>	Stadsdel <i>Axmar</i>	Trakt, område <i>Kusön</i>	Stads, nr	EG:s nr <i>1</i>	Antal <i>1</i>
Förbättringsman <i>W. Fej - G. Unger</i>		Ant. <i>Översiktskarta</i>			

0 1km
Skala 1:20000

BESLUT

Dnr. 511-7554-06
80-210Länstyrelsen
Gävleborg

2006-06-07

Stora Enso, Region Öst
Lars-Erik Wigert
Box 1123
801 35 GÄVLE**Naturenheten**

Linda Svensson

Tel 026-17 12 06

E-post; linda.svensson@x.lst.se

Ändring av Länstyrelsens beslut om förvaltare i Axmar naturreservat**Beslut**

Länstyrelsen förklarar med stöd av 21 § Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken mm att återkalla förvaltarskapet i Axmar naturreservat. Detta innebär att Länstyrelsen kommer att stå som förvaltare för naturreservatet.

Ärendets beredning

Naturvårdsverket förordar att länsstyrelserna gör en genomgång av tidigare beslut om förvaltare och genomför sådana förändringar som kan behövas. Det är förvaltaren som är ansvarig för skötseln av reservaten, vilket bland annat innebär att se till att skötselplanen följs. Det är även förvaltaren som står för kostnaderna för förvaltningen. Idag sköts i praktiken förvaltningen redan av länsstyrelsen i det aktuella reservatet, det är då även naturligt att länsstyrelsen står som förvaltare.

Länstyrelsen har gjort en systematisk genomgång av tidigare beslut där förvaltaren är annan än länsstyrelsen. Genomgången gjordes under 2004, då ni även blev kontaktade per telefon. Till följd av denna genomgång beslutar nu länsstyrelsen att enligt 21 § FOM att återkalla förvaltarskapet i Axmar naturreservat.

Skälen till länsstyrelsens beslut

När naturreservatet bildades rårde andra personella och ekonomiska förutsättningar för den som enligt beslutet blev förvaltare. Eftersom dessa förändringar har skett och det i praktiken redan är länsstyrelsen som står för all förvaltning så återkallar vi nu förvaltarskapet enligt 21 § FOM.

Bilaga

Hur man överklagar

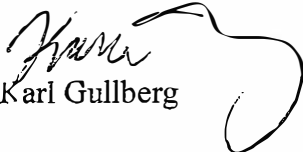
Minnesanteckning från telefonsamtal

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	E-post adress
Länstyrelsen 801 70 GÄVLE	Borgmästarplan	026-17 10 00	026-62 42 95	lansstyrelsen@x.lst.se

SÄNDLISTA

Sakägare

Naturbevakare:

Karl Gullberg

Linda Svensson